

Kompot - Komunitní potraviny

Cíle, realizace, těžiště, výsledky, organizační aspekty a financování (přehled dosavadního rozpočtu) projektu. Co konkrétně v projektu děláte a jak pracujete.

Obecný cíl projektu:

Celkovým cílem projektu je zvýšit informovanost a zájem veřejnosti o možnosti produkce místních potravin, potravinové soběstačnosti, péče o životní prostředí, krajinu a půdu, vytváření a obnovy mezigeneračních a širších společenských vazeb v místě i dalších hodnot trvalého charakteru tam, kde lidé žijí.

Specifické cíle:

Specifickým cílem projektu je společnými silami naplánovat, zbudovat a provozovat na konkrétním pozemku ve Středoklukách komunitní zahradu pro pěstování vlastní zeleniny a zároveň prostor pro vzdělávací, osvětové i volnočasové aktivity související se zahradnictvím, ekologickým zemědělstvím, péčí o půdu a v širším smyslu udržitelným rozvojem, zaměřené na děti i dospělé.

Zahrada funguje na principu komunitou podporovaného zemědělství (KPZ), kdy všichni sdílejí přínosy a rizika hospodaření a více či méně se podílejí na produkci a chodu hospodářství. KPZ přináší vyšší zapojení lidí do produkce a distribuce potravin a vytváří tak jednotící společný zájem, kterým jsou potraviny jakožto základní lidská potřeba. Projekt tak přispívá k vyšší ekonomické nezávislosti regionu využitím a recirkulací místního kapitálu a příznivější environmentální přístupy.

Vznik projektu, současná situace a výsledky

Myšlenka založit vzorové hospodářství na principech KPZ a vytvořit tak malé centrum pro informování o souvislostech a významu potravin, životního prostředí a venkova vznikla v roce 2011. V následujícím roce bylo založeno občanské sdružení KomPot (Komunitní Potraviny) a byl pronajat pozemek ve Středoklukách o rozloze 6 tis. m². V téže roce byl pozemek oplocen a na menší části se již pěstovala zelenina. Proběhla také výsadba asi 100 keřů a stromů na pozemku. V průběhu minulého roku byla intenzivně budována členská základna a na zahradě proběhlo přibližně 10 menších i větších brigád a také akcí pro děti.

V roce 2012 probíhalo komunitní plánování ukázkové přírodní zahrady. Zahrada bude místem nejen produkčním, ale také prostorem setkávání, odpočinku a v budoucnu snad také pozitivním příkladem pro veřejnost. To jsou důvody, proč jsme se rozhodli celých 1000 m² vyčlenit pro založení ukázkové přírodní zahrady. Od podzimu tak proběhlo několik plánovacích dílen, kde se přítomní dozvěděli o tom, co jsou přírodní zahrady, a sami se ve spolupráci s designerkou zapojili do vytvoření plánu zahrady, který bude oficiálně představen v únoru.

V roce 2013 bude zahájena produkce zeleniny pro 25–30 odběratelů, což vytvoří pracovní místo pro zelináře, pravděpodobně mladého absolventa zahradnické školy, který se jinak na trhu práce obtížně uplatní. V tomto roce také bude probíhat výsadba větrolamu a další zeleně. Bude postupně budováno zázemí – stoly a židle, WC, malá kuchyňka, vodovodní přípojka apod. Budování zahrady probíhá formou brigád, na kterých jsou vítány všechny generace včetně dětí.

Na začátku roku 2013 se náš projekt umístil na prvním místě v soutěži „Máte lepší nápady“ pořádané organizací Bankwatch. Porota ocenila zejména snahu postihnout komplexně řadu dnešních problémů – upadající venkov a krajina, snaha propojit venkov a město, sociální podnikání.

Projekt umožní obnovu drobného hospodaření na pozemku, který zůstal po komunismu součástí 80 ha půdního bloku, který je silně poškozen vodní a větrnou erozí. Na pozemku bude postupně zakládán větrolam z původních druhů dřevin. Projekt bude založen na poznávání a pochopení přírody a jejích spontánních procesů s využitím moderního poznání a vědomostí generací předků, nikoliv však s využitím moderních destruktivních technologií průmyslového agrosystému.

Rozpočtová situace:

Minimální investice na založení (zázemí a vybavení pro hospodaření) zelinářské zahrady je 200 tis. Kč (při menším rozsahu hospodaření 160 tis. Kč). Na základní investici se budou podílet členové svými příspěvky a každý vloží do podniku 4000 Kč. Financovat projekt ze soukromých zdrojů je sice reálné a jsme přesvědčeni, že povede i k většímu sepětí členů, ale má svá úskalí a to zejména v pomalém získávání členů. Často dochází k nepochopení sociálního podnikání, překážkou je i nepříznivá finanční situace řady lidí apod. Projekt má proto na 60 zájemců, ale členy se zatím stalo pouze 24 lidí, což stačí na start, nikoliv na dlouhodobé zabezpečení podniku.

Jsme přesvědčeni, že každý člověk má právo na kvalitní potraviny z místního zdroje. Proto členové nemusí do projektu investovat pouze peníze, ale může se jednat např. o nářadí, materiál. Jsme pyšní na to, že se nám řadu investic podařilo provést za minimální náklady právě díky ochotě členů přiložit ruku k dílu. KomPot chce v budoucnu také vytvořit svépomocný fond, ze kterého bude možné uhradit členství méně majetných členů nebo vypomoci v nouzi některému ze členů sdružení.

Přírodní zahrada byla naplánována formou komunitního plánování ve spolupráci s profesionální designérkou přírodních zahrad. Plánování zahrady zaštitilo sdružení PRO-BIO LIGA a grant Nadace Via. Jeho cílem je prostřednictvím co nejvyššího zapojení místní veřejnosti do procesu plánování budoucí přírodní zahrady a její následné realizace zajistit další využívání ze strany místních a probuzení aktivního zájmu místních obyvatel o

hospodaření šetrné k životnímu prostředí i lidem. V současné době je připraven plán zahrady, na její realizaci je nutné najít prostředky. Rozpočet na založení ukázkové přírodní zahrady v plném rozsahu je přibližně 100 – 150 tis. Kč a jsou to prostředky nad rámec investičního rozpočtu KomPotu.

Jde o sociální podnik, který bude generovat minimální zisk. Cena produkce potravin bude pokrývat provozní a mzdové náklady.

Organizace

Výrazným rysem organizace je komunitní přístup a konsensuální rozhodování, kdy všechna rozhodnutí musí být přijímána či minimálně tolerována všemi členy sdružení, nelze přijmout rozhodnutí proti vůli některého z členů. Základní organizaci sdružení má na starosti šestičlenná koordinační skupina. Na dílčí úkoly související s budováním zázemí se pak vytvářejí pracovní skupiny s konkrétními cíli.

Zapojení veřejnosti a místních obyvatel, spolupráce

Projekt je od začátku založený na vzájemné spolupráci se všemi zájemci. Veřejnost je zvána prostřednictvím tradičních i nových médií na veškeré akce na zahradě. Práce probíhají formou dobrovolných brigád otevřených veřejnosti – výsadba dřevin, samosběr úrody apod. Součástí akcí jsou vždy programy pro děti, resp. Se vždy snažíme o jejich zapojení do činnosti na zahradě. Projekt je propagován na akcích v okolí, např. trzích. Propagaci bychom chtěli dále rozšířit na školy a školky v okolí nebo do seniorských center a zahrada by v budoucnu měla být připravena např. pro školní exkurze.

Velmi důležitá je pro sdružení podpora starostky Středokluk, která se nám od počátku snaží vypomáhat s propagací, poskytuje prostory pro setkávání během nepříznivého počasí. KomPot by se tak v budoucnu mohl více zapojit do zlepšování stavu zemědělské krajiny na území obce.

Pro vykonávání odborných prací, dodávky materiálu využíváme firmy z okolí, např. místní zahradnictví, zemědělské práce s velkou technikou pro KomPot zajišťuje místní zemědělec. Na zahradě vznikne minimálně jedno pracovní místo pro zelináře, které by mohl obsadit např. některý z absolventů zahradnického oboru. Spolupráci jsme navázali např. s Integrovanou střední školou Stanislava Kubra ve Středoklukách, kde projevíli zájem o zapojení studentů do některé z brigád, jakožto šanci ukázat jim i jiné přístupy k zahradničení, než se kterými se běžně setkávají v komerčních firmách, kde svou praxi vykonávají. Několik členů sdružení také působí na České zemědělské univerzitě v Praze.

Kontaktní osoba

Miloslava Kettnerová

mobil: +420 603 545 697

info@kom-pot.cz

www.kom-pot.cz